

20-GIỚI LỢP NHÀ QUÁ BA LỚP

Khi Phật an trú tại Câu-diêm-di, nói rộng như trên, lúc ấy Tôn giả Xiển-đà đi khuyến hóa về làm phòng. Xiển-đà gom góp các vật dụng lợp nhà như cỏ cây, tre v.v. xong xuôi, rồi đi đến thợ lợp nhà nói: “Tôi đã chuẩn bị các vật dụng lợp nhà xong rồi, nhờ ông hãy đến lợp nhà giúp cho”. Người thợ lợp nhà nói: “Thưa thầy, thầy hãy cho tôi ăn cơm và trả tiền công cho tôi”.

Khi ấy, Xiển-đà tùy theo giá trị đồng ý trả tiền công cho ông. Thế rồi ông ta đi tới chỗ lợp nhà, Xiển-đà chỉ cho ông xem những vật dụng để lợp nhà, ông nói: “Lợp nhà có ba trường hợp dày mỏng không giống nhau, vậy thầy muốn lợp theo cách nào?”.

Xiển-đà nói: “Ông cứ tùy theo ba mức độ dày mỏng đó mà dùng hết loại cỏ này để lợp”.

Thợ lợp nói: “Tất cả các việc ở đời đều có chừng mực nhất định, làm đúng chừng mực thì người đời mới khen ngợi”. Xiển-đà nói: “Ông cứ việc lợp hết lên, cần chi phải nói nhiều lời”.

Thợ lợp theo lời chỉ bảo dùng hết cỏ để lợp lên. Vì cỏ nhiều, dày nên buộc không chặt do thế vừa mưa xuống liền sủi ra hết, giống như hoa nở mà bị cơn mưa suốt đêm tàn phá. Cho nên y bát bị ướt hết cả. Bởi thế, sáng sớm hôm sau, Xiển-đà tới nhà thợ lợp nói: “Vì sao ông lợp nhà cho tôi lại để xảy ra sự cố như thế?”.

Thợ lợp hỏi: “Sự cố gì?”.

Xiển-đà nói: “Bị mưa suốt đêm khiến y bát của tôi ướt cả”.

Thợ lợp nói: “Lúc đầu tôi đã không bảo với thầy rằng lợp nhà có ba trường hợp dày mỏng khác nhau là gì? Thế mà thầy lại bảo cứ lợp hết cả lên”.

Xiển-đà nói: “Ông phải lợp lại cho tôi”.

Thợ lợp nói: “Thầy phải cho tôi ăn và trả tiền công cho tôi”.

- Tiền công ông đã nhận trước rồi.

- Tiền nhận trước thì đã làm việc trước xong rồi. Nếu thầy muốn làm lại thì phải trả gấp ba lần giá trước kia.

Thế nhưng Xiển-đà ý thế lực của vua chúa, bắt buộc thợ lợp phải lợp lại mà không chịu trả tiền. Thầy đi xung quanh nhà thợ lợp đay nghiến, trách móc.

Lúc ấy, có người đi qua đó, thợ lợp bèn phân bua với họ: “Các vị hãy xem ông Sa-môn con dòng họ Thích này ý thế lực của vua chúa bắt buộc tôi phải làm việc mà không trả tiền công”.

Những người đi đường liền chê trách: “Vì sao con nhà họ Thích ý thế lực của vua chúa bắt người ta phải làm việc mà không trả tiền công, thật là điều không thể chấp nhận. Lại còn đi quanh nhà người ta giống như con ngựa giẫm đạp tàn phá cỏ tươi. Đây là kẻ bại hoại chứ nào có

đạo hạnh gì”.

Các Tỳ-kheo liền đem sự việc ấy bạch đầy đủ lên Đức Thế Tôn. Phật bảo họ đi gọi Xiển-đà đến. Khi thầy tới rồi Phật bèn hỏi: “Ông có việc đó thật chăng?”.

- Có thật như vậy.

- Đó là việc ác, phi pháp, phi luật, trái lời Ta dạy, không thể dùng việc ấy để nuôi lớn pháp thiện được.

Thế rồi Phật truyền lệnh cho các Tỳ-kheo đang sống tại Câu-diêm-di phải tập họp lại tất cả vì mười lợi ích mà chế giới cho các Tỳ-kheo, dù ai nghe rồi cũng phải nghe lại:

“Nếu Tỳ-kheo nào làm phòng lớn có cửa lớn cửa sổ thì nên làm tại chỗ ít cỏ mọc và chỉ bảo người ta lợp ba lớp là vừa, nếu lợp quá ba lớp thì phạm Ba-dạ-đề”.

Giải Thích:

Làm: Hoặc tự làm, hoặc sai người khác làm.

Lớn: Quá mức quy định.

Phòng: Đức Thế Tôn đã cho phép.

Cửa lớn: Chỗ người ta ra vào thông thoáng.

Cửa sổ: Chỗ để ánh sáng chiếu vào.

Chỉ bảo: Sai bảo chỉ vẽ.

Lợp: Có mười cách: Hoặc bằng cỏ, hoặc bằng đất dẻo, hoặc bằng ván, hoặc bằng xi măng, hoặc lợp theo cách của nước A-bàn-đầu, theo cách của nước Ma-kiệt-đề, theo cách của nước Câu-diêm-di, theo cách của Sơn Quốc, theo cách của nước Cung Kính, theo cách của nước Tàng Ngữ. Đó là mười cách lợp.

Ba lớp: Tối đa là ba lớp chứ không phải năm, sáu lớp.

Chỗ đất ít cỏ: Chỗ đất mà cỏ ít sinh trưởng.

Ba-dạ-đề: Như trên đã nói.

Khi đi thuê người lợp nhà định giá cả thì phải căn cứ theo thời giá, không được cao hay thấp, và nên nói với người thợ lợp: “Nếu ông lợp được như thế, thì tôi sẽ trả cho ông giá như thế. Nếu ông không lợp được như thế thì tôi sẽ không trả cho ông giá như thế”, cần phải yêu cầu rõ ràng như vậy.

Khi đã đặt điều kiện xong, Tỳ-kheo liền suy nghĩ: “Ta hãy dùng phương tiện đem cỏ cây, tre tới chỗ anh ta, để anh ta trông thấy mà lợp nhanh và đẹp”, thì người thợ lợp khi thấy rồi, dù làm đẹp hay không đẹp, Tỳ-kheo đều phạm tội Ba-dạ-đề. Hoặc là dùng phương tiện muốn cho người lợp nhà trông thấy mình, thầy bèn đi đến Hòa thượng, A-xà-lê đánh lễ hoặc nghe kinh, hoặc đi kinh hành hoặc vào thôn xóm, với suy nghĩ: “Mong người thợ lợp trông thấy mình để anh ta sẽ lợp nhanh

và đẹp”, thì khi thợ lợp trông thấy, dù có lợp đẹp hay không đẹp, Tỳ-kheo này đều phạm Ba-dạ-đề. Nghĩa là dùng bất cứ phương tiện nào với dụng tâm như vậy, đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu không có ý đồ dùng phương tiện mà chỉ đến xem anh ta lợp có nhanh và đẹp hay không, thì vô tội. Thế nên nói:

*“Chung tử và nói khác
Hiềm trách ngồi chỗ trống
Trải đồ đuổi người ra
Trải đồ trước trên gác
Nước trùng, làm phòng lớn
Phần hai Bạt cừ xong”.*